
„Справување со загадувањето на воздухот“

Работилница за новинари

15.12.2023г

**Важноста на истражувачкото новинарство при известување за
прашања за животната средина**

Три планетарни кризи

- климатски промени
- губење на биолошката разновидност
- загадување

United Nations Environment Programme

Милиони смртни случаи

4 индустрии се одговорни за
 $\frac{1}{3}$ од глобалната годишна смртност

Тоа значи 19 милиони смртни случаи

Некои проценки се и до 33 милиони

Корпоративна штета и криминал

- Нездрава храна +11 милиони
- Фосилни горива +10 милиони (аерозагадување)
- Тютун +9 милиони
- Алкохол +3 милиони

Комерцијални детерминанти на здравјето

Комерцијални детерминанти на животната средина

Корпоративната политичка активност влијае на здравјето на луѓето

- Климатски промени - **рак**
- Аерозагадување - **неплодност**
- Хемикалии - **дебелина**
- Пестициди - **дијабет**
- Преработена храна - **кардиоваскуларни болести**
- Пластичен отпад - **ментално здравје**

Комерцијални детерминанти на здравјето

Комерцијални детерминанти на животната средина

„Комерцијално водено лошото здравје е резултат на **патолошки систем** во кој доминантните трговски субјекти се овозможени да влијаат на општествените норми и вредности, политичките и економските системи, политиките, општествата, приходите и однесувањата.“

THE LANCET

Нападот врз науката

STEVE BREEN
San Diego Union-Tribune

Како ова ви го менува впечатокот?

Стратегија на трета страна

Концептот е:

Луѓето ќе ми веруваат повеќе ако ми се обраќаш со „докторе“

Пропаганда во мирнодопски времиња = ПР / спин

Алатки и рефлексии

- Состојба на науката на темата
- Регулаторен или правен контекст
- Финансирање (ефекти на финансирање)
- Авторските припадности
- Откривање / Конфликт на интереси
- Wiki и судски документи
- Таксономии на тактики

Не се импресионирајте од титулата на научникот ниту од белиот мантил

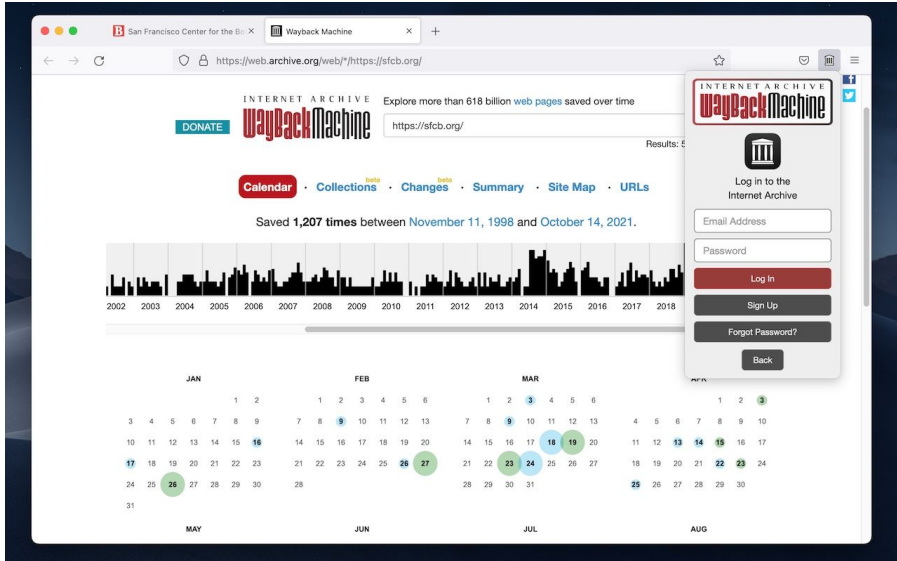
„Експерти“

- Пазете се од Сештолози
- Злоупотреба на припадност
- Ghostwriters

Проверка

- Материјал за лобирање
- Се повикуваат на институции
- Се повикуваат на развиени држави
- Се повикуваат на статистики

Wayback machine

The screenshot displays the Wayback Machine interface in a browser window. The address bar shows the URL `https://web.archive.org/web/*/https://sfcb.org/`. The main content area features the Internet Archive logo and a search bar with the URL `https://sfcb.org/` entered. Below the search bar, there is a navigation menu with links for [Calendar](#), [Collections](#), [Changes](#), [Summary](#), [Site Map](#), and [URLs](#). A text box indicates that the page has been saved 1,207 times between November 11, 1998, and October 14, 2021. A bar chart shows the frequency of saves over time, with a significant peak in 2014. Below the chart, a calendar view shows the dates from January to August, with several dates highlighted in green circles, indicating specific saves. A login panel on the right side of the page includes fields for Email Address and Password, and buttons for Log In, Sign Up, Forgot Password?, and Back.

Ghostwriting

Вообичаената дефиниција за ghostwriting е чинот на едно лице да пишува во име на друго лице, група, компанија или институција без да добие подлога или јавно да се обзнани.

*Your Guide To
Ghostwriting*

Таксономии на корпоративни тактики

5 макро стратегии

- Финансирање на истражување
- Критика за науката
- Дисеминација
- Партнерство
- Филантропија и спонзорирање

Мултимедијален пристап при раскажување приказни за загадувањето на воздухот

ШТО ФАЛЕШЕ ВО ФАЛИШЕ?

